

KLAGANDE

Ovanåkers kommun

MOTPART

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

ÖVERKLAGAT BESLUTLänsstyrelsen i Gävleborgs läns beslut den 4 februari 2021, dnr 403-2021,
se bilaga 1**SAKEN**

Skydds jakt efter varg

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH PARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Gävleborg län (länsstyrelsen) har beslutat avslå sex ansökningar om skyddsjakt efter två till tre vargar i området nordväst om Bollnäs i Bollnäs och Ovanåkers kommun. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Ovanåkers kommun yrkar att beslutet ändras och att skyddsjakt beviljas. Till stöd för sin talan framför de bl.a. följande. Länsstyrelsen har lagt alltför stor vikt vid detaljer som avstånd för observationer och brist på dokumenterade skador. Länsstyrelsen har däremot inte lagt tillräckligt stor vikt vid hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra skäl såsom överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social karaktär. Det är inte osäkert om det är varg eller inte som befinner sig i det aktuella området då Länsstyrelsen själva bekräftat det. Att det rör sig varg så pass nära bostäder och invånare hämmar tryggheten och skapar en social oro bland boende. Situationen i området är så pass allvarlig att det befaras att invånare väljer andra alternativ till boende och att landsbygden avbefolkas.

Länsstyrelsen ändrar inte beslutet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Förvaltningsrätten har den 9 februari 2021 i mål 248-21 avslagit överklagan av det aktuella beslutet med motiveringen att utredningen inte visat att varg annat än vid enstaka tillfällen vistats inom 30 meter från människor annat än vid enstaka tillfällen och att utredningen inte heller ger stöd för att vargen i aktuellt område uppvisat ett sådant närgånget/oönskat beteende på det sätt som skulle kunna utgöra skäl för beslut om skyddsjakt, om övriga förutsättningar för detta vore uppfyllda. Mot bakgrund av den restriktivitet som ska råda vid beslut om skyddsjakt efter varg, som även ska stå i proportion till

de behov som motiverar undantaget, bedömde förvaltningsrätten att det inte framkommit att förutsättningarna för skyddsjakt var uppfyllda.

Förvaltningsrätten finner inte att det med anledning av överklagan från Ovanåker kommun framkommit några omständigheter som medför anledning att nu göra en annan bedömning. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Överklagandet ska ges in till Förvaltningsrätten i Luleå men vara ställt till Kammarrätten i Sundsvall. Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

████████████████████

rådman

████████████████████

har föredragit målet.

Länsstyrelsen
Gävleborg

Enheten för vilt

██████████@lansstyrelsen.se

BESLUT

2021-02-04

1 (7)

Dnr 403-2021

Se sändlista

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2021-02-05
MÅLNR: 248-21
AKTBIL: 3

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LULEÅ

INKOM: 2021-02-10
MÅLNR: 280-21
AKTBIL: 3

Beslut om avslag på ansökan om skydds jakt efter varg

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 23 a § jaktförordning (1987:905) att avslå ansökningarna om skydds jakt efter varg i området nordväst om Bollnäs i Bollnäs och Ovanåkers kommun.

Beskrivning av ärendet

Länsstyrelsen har mellan den 21-27 januari 2021 fått in sex ansökningar om skydds jakt efter två till tre vargar i området nordväst om Bollnäs, i Bollnäs och Ovanåkers kommun.

██████████ markägare i området, ansöker om skydds jakt efter två vargar under perioden 22 januari-1 mars 2021 med hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. ██████████ anser att det finns risk för att människor och husdjur attackeras i byn och har själv redan mist två katter. ██████████ anger att spår efter två vargindivider har observerats vid ett flertal tillfällen.

██████████ markägare i området, ansöker om skydds jakt efter två vargar under perioden 25 januari-28 februari 2021. Detta för att förhindra allvarlig skada på tamdjur, särskilt hund. Inga skador hade enligt sökande uppkommit när ansökan lämnades in, men oro finns för att skada ska uppkomma. Två vargar stryker runt sökandes hundgård, går mellan gårdarna och längs vägen där barn går till och från skolskjuts. ██████████ kan inte längre ha hundarna lösa på gården.

Gäddviks-Norrby byalag (byalaget) ansöker om skydds jakt efter tre vargar under resterande delar av 2021. Detta av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. Oron för närgångna vargar i Gäddvik har ökat betänkligt sedan snön kom och nya spår runt fastigheterna upptäcks efter varje snöväder. Tre individer, en hona och två hanar, observeras ett flertal gånger i veckan. Flera personer vill inte gå till sina postlådor när det är mörkt och småbarnsföräldrar törs inte ha sina barn ute utan uppsikt. Risker för psykisk ohälsa ökar. Vid flera tillfällen har en kvinna när hon rastat sina hundar haft två vargar på ca 20 meters avstånd,

hästar har blivit skrämda och jagade av varg och en fårägare i byn har varit tvungen att avveckla sin verksamhet efter att varg har besökt fårhägnen och dödat får fyra gånger. Även det rörliga friluftslivet är starkt begränsat numera pga. de oskygga vargarna. Byalaget påtalar att markerna i området är mycket lämpliga för fåruppfödning och att den biologiska mångfalden på dessa marker nu kommer att förändras; Öppna landskap övergår till igenväxta marker täckta av sly och invasiva arter som lupiner. Byalaget lyfter fram att de som försöker hålla liv i landsbygden måste få större uppmärksamhet och hjälp i deras utsatta situation. De anger att de blivit påtvingade vargen, som är statens vilt. Vargarna rör sig bland gårdar och förföljer människor och byalaget befarar att de värsta kommer att inträffa förr eller senare.

Miljö- och byggförvaltningen vid Ovanåkers kommun (kommunen) ansöker om skydds jakt efter två vargar under perioden 1-14 februari 2021. Detta av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. Ovanåkers kommun har till miljö- och byggnämnden fått in runt 30 klagomål på varg inom ett sammanhållet geografiskt område. Enligt de observationer som lämnats in till kommunen förekommer det två vargar inom området. Vargarna har setts till sedan förra året, men deras närvaro har blivit mer intensifierad under vecka 3-4 2021. Vargarna har med sitt beteende skapat stor social oro bland de boende. Spår har flera gånger setts av närgångna vargar i anslutning till bostäder, ibland så nära som några meter från entrédörren. Fem vargangrepp har skett på fårbesättning, vilket resulterat till avyttring av boskapen under 2020. Utöver det har varg befunnit sig i en hästhage och en oskygg varg har stått kvar trots att en person närmat sig den, personen avvek när 40 m återstod mellan vargen och denne. Vargar följer efter boende som är ute och går med hunden på ett avstånd om ca 30-50 meter. De faktiska skador som hittills uppkommit är angrepp på får. I övrigt skapar vargarnas beteende oro. Kommunen anger att social oro med risk för allmän hälsa och säkerhet i värsta fall kan innebära avflytt. Boende i området har försökt gå mot vargen för att skrämma den vilket har misslyckats. Med risk för allmän hälsa och säkerhet har försöken avbrutits.

██████████ markägare i området, ansöker om skydds jakt efter tre vargar (en tik och två hannar) till och med 30 juli 2021. Detta av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. Vargarna som rör sig i byn passerar ██████████ mark nära hus och är inte skygga av sig. De går i hästagar och ██████████ vågar inte ha sina djur ute längre. Hästarna släpps ut när det ljusnar och går in innan mörkret faller då den ena hästen är en shetlandspionny som inte är högre än en meter i mankhöjd. Vargarna har även rört sig på gården vid stallet och de jagar katterna. Vargarna har varit på gården sedan i höstas. Inga skador har uppkommit ännu, utöver att djuren inte får den utevistelse de ska ha. Det finns en rädsla för ekonomisk skada i form av böter för att ██████████ till följd av förebyggande åtgärder för att skydda mot varg missköter sina djur.

Röste Skifteslags bykassa har ansökt om skydds jakt efter tre individer till och med den 30 april 2021, detta av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet. I ansökan anges att får och katter har dödats inne på gårdar samt att vargarna är ett hot mot befolkning och tamdjur i Röste by. Vargarna orsakar svårigheter och oro för häst-, får- och andra djurägare och medför en känsla av otrygghet och rädsla hos de boende i byn. Vargarna har setts i området ett flertal gånger de senaste två åren och från och med december 2020 har synobservationerna eskalerat. Det finns inga andra skyddsåtgärder för att skydda alla fastigheterna i byn Röste.

Länsstyrelsen har varit ut på flera platser efter rapporter om spår av varg och dokumenterat spår, spillning och revirmarkering av varg. Utöver vad som inkommit i ansökningarna som redovisats ovan har länsstyrelsen fått in ytterligare rapporter om spår och synobservationer samt inhämtat rapporter från Skandobs från de tre senaste månaderna. Flertalet av de observationer av varg eller spår av varg som gjorts har inkommit till länsstyrelsen både via Skandobs och via ansökningarna om skydds jakt. Majoriteten av alla rapporter som kommit in berör spår av varg och/eller revirmarkeringar. Totalt har ett tjugotal synobservationer rapporterats de senaste tre månaderna, varav ett fåtal inom 30 meter från observatören.

Motivering till beslutet

Vid prövning av om skydds jakt ska beviljas gör länsstyrelsen en samlad bedömning i varje enskilt fall. Bedömningen görs utifrån eventuella skadors omfattning, under hur lång tidsperiod som dessa skett, om skadeförebyggande åtgärder vidtagits och vilka möjligheter som finns till att förebygga skada samt vilken möjlighet det finns till annan lämplig lösning utöver skydds jakt. Länsstyrelsen beaktar även vargstammens utveckling i länet samt om det går att identifiera individer som är speciellt skadegörande eller orsakar allvarliga olägenheter.

I bedömningen av om kriterierna för skydds jakt i detta fall är uppnådda av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär, utgår länsstyrelsen från Viltskadecenters rekommendationer i rapporten *Nära vargar*¹. I tabell 2 i rapporten sammanfattas vilka åtgärder som rekommenderas utifrån vargarnas beteenden i olika situationer. Utifrån nuläget i det berörda geografiska området har en eller flera vargar vid upprepade tillfällen och under en längre tid rapporterats vistas inom 30 m från bostadshus i dagsljus eller mörker. Detta är ett beteende som utifrån rekommendationerna bör följas upp och dokumenteras, vilket har skett och fortsatt sker löpande.

¹ Nära vargar-Rekommendationer för hantering av situationer med vargar nära bostadshus eller människor, Rapport från Viltskadecenter SLU 2016-4.
https://pub.epsilon.slu.se/14105/1/frank_j_170328.pdf

För att skydds jakt ska vara ett alternativ till åtgärd ska en eller flera vargar vid upprepade tillfällen och under en längre tid rapporterats vistas inom 30 m från en eller flera människor i dagsljus eller mörker. Utifrån de underlag som länsstyrelsen har fått in och själva inhämtat har detta endast skett ett fåtal gånger under en tremånadersperiod. De fåtalet gånger som människa varit inom 30 m från varg är inte tillräckliga för att med stöd av rekommendationerna och jaktlagstiftningen bevilja skydds jakt.

I bedömningen av om skydds jakt i detta fall är en effektiv åtgärd för att förhindra allvarlig skada utgår länsstyrelsen från Naturvårdsverkets samt Viltskadecenters vägledning. För att skälet "allvarlig skada" ska anses vara uppfyllt krävs att det är sannolikt att en allvarlig skada kommer att inträffa. I de fall skadan redan har nått en allvarlig nivå ska det också vara sannolikt att skadan förvärras ytterligare genom förnyade skador. En bedömning av om den aktuella skadebilden är allvarlig och om det finns risk för att ytterligare allvarlig skada uppstår, görs alltid från fall till fall. I aktuellt område har det dokumenterats skador på får under sommaren och hösten 2020. Det går dock inte att säkerställa att det är individerna som denna ansökan omfattar som varit skadegörande i de fallen och andra lämpliga lösningar i form av förebyggande åtgärder har varit möjliga. Däremot går det att koppla tiken i området som ansökan avser till det angrepp som skedde i Röste i september 2019. Utöver detta finns inga ytterligare dokumenterade skador och länsstyrelsen har inte fått några andra rapporter som tyder på att vargarna i området riskerar att åsamka allvarlig skada. Länsstyrelsen bedömer därför att det utifrån vägledningen inte råder risk för allvarlig skada och att det därför inte är aktuellt att bevilja skydds jakt utifrån risken för allvarlig skada.

Länsstyrelsen förstår att vargarnas val av habitat upplevs som olämpligt och att det inte är önskvärt att vargar bildar revir i anslutning till bebyggelse. Det faktum att de revirmarkerar inne bland husen är dock inte något som påverkar bedömningen av huruvida skydds jakt kan beviljas eller inte. Det finns inget stöd för att revirmarkeringar inne bland hus skulle förbåda något särskilt problematiskt. Det finns erfarenheter sedan tidigare att vargar gärna markerar över platser där hundar har kissat och att det generellt är vanligare med hundkiss nära bebyggelse. Detta enligt vägledning från Viltskadecenter den 3 februari 2021.

Länsstyrelsen gör den samlade bedömningen att skydds jakt inte kan beviljas då de underlag som finns inte når upp till de krav som finns i jaktlagstiftningen och de rekommendationer som länsstyrelsen har att förhålla sig till. Ansökan ska därför avslås.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Naturvårdsverket har, med stöd av 24 a § jaktförordningen beslutat om överlämnandet av rätten att besluta om skyddsjakt efter varg till vissa länsstyrelser (Naturvårdsverkets beslut NV-00303-20).

All jakt måste bedrivas i enlighet med Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Art och habitatdirektivet (1992/43/EEG) har en avgörande betydelse för vilket utrymme som finns för skyddsjakt. Åtgärder som vidtas enligt art och habitatdirektivet ska syfta till att bibehålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus. Direktivet ger möjligheter till undantag från skyddskraven under vissa förutsättningar. Undantagen regleras i artikel 16.1, under förutsättning att det inte finns någon annan lämplig lösning och att undantaget inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. För att ett undantag från skyddsreglerna ska kunna göras, måste skälen vara mycket starka och den jakt som tillåts mycket begränsad.

Som framgår av 23 a § jaktförordningen ska följande förutsättningar vara uppfyllda för att skyddsjakt ska kunna medges:

Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Ett beslut som avses i första stycket får även avse rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg.

Information

Behovet av skyddsjakt prövas löpande. Trots detta avslag kan därför frågan om skyddsjakt åter tas upp av länsstyrelsen eller av den som anser sig löpa risk att drabbas av skada. Länsstyrelsen önskar därför få fortsatta rapporter om beteendet hos varg/vargar i området. För att länsstyrelsen snabbt ska kunna följa upp iakttagelsen och kvalitetssäkra den genom spårning eller andra liknande insatser är det viktigt att ev. rapporter kommer in till länsstyrelsen så snabbt som möjligt.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av tillförordnad enhetschef [REDACTED] med handläggare [REDACTED] som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Sändlista

Gäddviks-Norrby byalag

[REDACTED]
[REDACTED]

Ovanåkers kommun

[REDACTED]

Röste Skiftelags Bykassa

Kopia till

Naturvårdsverket registrator@naturvardsverket.se

Viltförvaltningsdelegationen i Gävleborgs län

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Ni kan överklaga beslutet

Om ni inte är nöjda med länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar vi beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Gävleborg antingen via e-post; gavleborg@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Gävleborg, 801 70 Gävle.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer,
- hur ni vill att beslutet ska ändras, samt
- varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om ni inte tidigare lämnat dem:

- person- eller organisationsnummer,
- telefonnummer där ni kan nås dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det),
- e-postadress, och
- annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå er.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från er samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta länsstyrelsen via e-post, gavleborg@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 10 00. Ange diarienummer 403-2021.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.